

ՊԵՏՐՈՍ ԶՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ԶՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հայագիտությունը ծանր կորուստ կրեց: 72-րդ տարում կյանքից հեռացավ ճանաչված պատմաբան, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ, ԵՊՀ Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատար պրոֆեսոր Պետրոս Զովհաննեսի Զովհաննիսյանը:

Պ. Զ. Զովհաննիսյանը ծնվել է 1944 թ. հունիսի 22-ին Լենինական (այժմ Գյումրի) քաղաքում, Երզնկայից գաղթած ավանդապահ հայ ընտանիքում: 1951-1961 թթ. սովորել է տեղի Վ. Մայակովսկու անվան թիվ 5 միջնակարգ դպրոցում: Բարձր առաջադիմությամբ ավարտելով այն՝ 1962 թ. ընդունվել է ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետ:

Երրորդ կուրսից զորակոչվել է խորհրդային բանակ և ծառայել ռազմաօդային ուժերում: 1967-1970 թթ. շարունակել է ուսումնառությունը ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետում: 1970 թ. ընդունվել է համալսարանի ասպիրանտուրան և ավարտել՝ պաշտպանելով «Միջնադարյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների ուսումնասիրությունը Զ. Մանանդյանի աշխատություններում» թեկնածուական ատենախոսությունը:

1975 թվականից առ այսօր աշխատել է ԵՊՀ Հայոց պատմության ամբիոնում, նախ՝ որպես կաթինետի վարիչ, ապա՝ դասախոս, դոցենտ, պրոֆեսոր: 2013 թվականից Հայոց պատմության ամբիոնի վարիչի պաշտոնակատարն էր:

Նա դասավանդել է նաև Համազգայինի Բեյրութի Հայագիտական բարձրագույն դասընթացներում (1992-1993 թթ.), Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցում (1995-1999 թթ.), իսկ 1999 թվականից՝ համատեղությամբ՝ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում (Աստվածաբանական համալսարան):

Երևանի պետական համալսարանի տարբեր ֆակուլտետներում Զովհաննիսյանը դասավանդել է «Հայ ժողովրդի պատմություն» առարկայի ընդհանուր դասընթաց, «Հայկական գաղթավայրերի պատմություն», «Սփյուռքի պատմություն», «Աղբյուրագիտություն», «Հայագիտության պատմություն» և մի շարք այլ հատուկ դասընթացներ:

Մանկավարժական աշխատանքը զուգակցել է գիտական-ստեղծագործական րեզուլտ աշխատանքին: Գիտական հետաքրքրությունները վերաբերում են հին ու միջնադարյան Հայաստանի մշակութային ու քաղաքական պատմությանը, աղբյուրագիտությանն ու պատմագիտությանը, հայկական գաղթավայրերի, Հայկական հարցի և Սփյուռքի պատմության խնդիրներին: Նա 400-ից ավելի տպագիր աշխատանքների, մասնավորապես՝ գրքերի, հոդվածների, ժողովածուների, ակնարկների հեղինակ է: Նրա խմբագրությամբ լույս են տեսել 80-ից ավելի գիտական աշխատանքներ: Առավելապես հայտնի են նրա աշխատակցությամբ լույս տեսած «Հայ ժողովրդի պատմու-

թյան քրիստոմատիայի» (հտ. 1-ին, 1981, 2007, հտ. 2-րդ, 2011), «Ամենայն հայոց կաթողիկոսներ» տեղեկատու-պատկերագիրքը (2001), «Հայոց եկեղեցու հանրագիտարան», պրակ Ա (2008), «Նշանավոր ճեմարանականներ» (հտ. 1-ին և 2-րդ, 2005, 2009):

Պ. Յ. Յովհաննիսյանի աշխատասիրությամբ ու խմբագրությամբ են լույս տեսել Ավետիս Պերպերյանի «Պատմություն Հայոց» աշխատությունը (2009), Աշոտ Յովհաննիսյանի «Պատմագիտական ուսումնասիրություններ»-ը (2007), Նիկողայոս Ադունցի «Հայկական հարց» (1996), ինչպես նաև «Երկեր»-ի Ա-Չ հատորները (2006-2012), ակադ. Յ. Յ. Մանանդյանի Երկերի 7-րդ և 8-րդ հատորները (2010, 2011), Կ. Տեր-Մկրտչյանի «Հայոց եկեղեցու պատմություն» (2012) դասագիրքը և այլն:

Պ. Յովհաննիսյանը լուրջ ներդրում ունի մատենագիտական գրականության բնագավառում. հատկապես նշելի են «Հայկական հարց. Հայերի ցեղասպանությունը» ռուսերեն գրականության մատենագիտությունը, «Մովսես Խորենացի. մատենագիտությունը» ստվերածավալ աշխատությունը (2013):

Պ. Յովհաննիսյանը «Հայոց պատմություն. հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը» բուհական ձեռնարկի (2000, 2012), հանրակրթական դպրոցի 5-10-րդ դասարանների «Հայոց եկեղեցու պատմություն» դասագրքի (2002-2013), հանրակրթական դպրոցի 6-րդ և 7-րդ դասարանների, ինչպես նաև ավագ դպրոցի 10-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» դասագրքերի համահեղինակներից և խմբագիրներից է:

Նա գործուն մասնակցություն ունի ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի «Հայոց պատմություն» բազմահատորյակի 2-րդ և 3-րդ հատորների, «Հայկական սովետական հանրագիտարան», «Հայկական համառոտ հանրագիտարան», «Հայկական հարց», «Զրիստոնյա Հայաստան», «Ո՞վ ո՞վ է» հանրագիտարանների ստեղծմանը:

Մասնակցել է միջազգային և հանրապետական բազմաթիվ գիտաժողովների և կոնֆերանսների (Երևան, Մոսկվա, Բեյրութ, Սոֆիա, Մոնպելիե, Սոչի և այլուր): Գիտամանկավարժական բեղուն գործունեության համար արժանացել է Հայոց եկեղեցու բարձրագույն «Սուրբ Սահակ Պարթև և Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանի (2004), «Հայաստանի Հանրապետության վաստակավոր մանկավարժ» կոչմանը (2009), կառավարական բազմաթիվ շնորհակալագրերի ու պատվոգրերի:

Ճանաչված պատմաբանի, սիրված դասախոսի ու ազնիվ քաղաքացու հիշատակը միշտ վառ կմնա նրան ճանաչողների, հարազատների ու ուսանողների սրտերում:

ԵՊՀ ռեկտորատ
ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետ
ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ